

ΩΡΙΩΝ
Αστρονομική Εταιρεία Πάτρας
www.orionas.gr

Περιοδική Δημηγυρηκή Έκδοση
της Αζηζηνλκηθήο Δημηγυρηθείαο Πάηξαο
“Ωξίσολ”
Δξγαζήξην Αζηζηνλκίαο Παλεηηξεκίλπ
Παηξύπλ, T.K. 26500 Ρίν
www.orionas.gr, astronomy@orionas.gr

ΤΕΥΦΟΣ 12, Οκτώβριος 2009

Αγαπηνί θί νη, κθαθαλνχξην ρζνλνόγιοην ζυι νγν και μεθίάειηθα επρκαζνε πεξίεζ φρεο θφζκνο λα έξζεηο κνλνζέξο ζεο αζηζηνλκία, λα παλαεξέηε ηεο ζυκπαλαθα λα αληηεζεί ηε δσή ην κέζα ζ’ απηφ. Διπίδνπκε ζε κηα δεκηηξόηηηη ρζνλνόγιοηη ελδηαθεξνζέο, κε πνιί έο αζηζηνλκηθέο παλαεξέηεο ηεο θεθεο επθροη! Δπίεο λα ζαο ελεξεζνζνπκε πσο απφ ηελ θεηηή ρζνλνόγιοηηη ηνπ ζυι νγνπ και ζα είλαη πένλ κεηηαί!

Με εθίκεζε,
Καλακ ηηηεο Σηακύηεο
Ανχκνπ Νηίλα
Μπαί ή Νάληηα

Νέα ηηξεοπείαο μαι

3^ο Πανελλήνια Συνάνηξη Δπαζηηερσών Αζηπννόμνν ζηνν Ανάβπα: Σηηο 26, 27 θαη 28 Ηπλίλπ(2009) ν Ωξίσο λαο ζυκκεηείρε ζηελ παλει νήιηα ζυλάιηεο πνπ πζαγκαηιοπηηήζεθε ζηελ πεξηνρή ηεο Αλάβζαο ηνπ φξνπο Και ιίδεκνπ. Αξθενά κείε και κε ηνλ έμπν ηζφ ηνπ ζυι νγνπ άηα θαη κε δηηφ ηνπο, παλαηήξεο ζα ηνλ ληρηξέηηφ νπζαλφ και κε άηνπο εξάζηηεο αζηζηνλκνπο.

Ολική έκλειη η ηλίος ζηνν Κίνα: Μιη απφ ηηο κηα χηεξεο νη ηέεο ηείεο δηάξεηα ηνπ απηα (6 επηά θαη 39 δεπτεξίο επηα), θαηθέζε και λα παλαεξέηε πκε απφ ηελ επζηηε πεξηνρή ηεο Shanghai. Συκκεηείραλ 11 κείε ηνπ ζυι νγνπ και ζην ηαμίδη, ηα νπνία απηηαο ζα κε θο ηνγυαθηέο κεραλέο θαηκε βηηηθόθεξεο ην φκνζοη θαη ζυλάιη ηηρηηθηα ηηκεθελν θαη βεβαίσο ηελ πεξίεζ πνπ απηα ηη. Ηηαλ κηα αλεπαλά επηε θαη κνλδηηή εκπεξηα θαζσο επφκελε ζεκαηηηή νη ηή έηε ηεο ζα πζαγκαηιοπηηεξεί ην 2017 ζηα εδάθε ηολ Ζ.Π.Α και ζαηπο αξθεηα κηεζφηεο δηάξεηα κηηο 2 επηά θαη 4 δεπτεξίο επηα.

Απόκπει η ηος αζηέπα HIP 107302 (45 Cap) από ηον Γίιο: Σηηο Απγνχ ηνπ ηνπ 2009 ν πιαήηεο Γίιο απέθεπε ηνλ αζηεξά HIP 107302, έλαλ αζηεξά 6^ο κηεξνπο. Σν ζυ γηεθνηκνλ θα ηηκεκνλ ηηαλ έλα απφ ηα ίγια νζαά απφ ηα επζο παθα γεογυαθηά κήθε. Οη απνθχχο ηεο αζηεξά 6^ο κηεξνπο απφ πιαήηεο είλαη ζυάληηα θα ηηκεκα. Ζ επφκελε θνζά πνπ απφθεπε αζηεξά 6.3 mag απφ ηνλ πιαήηεο Γίιο ζα είλαη νζαηή απφ ηελ Δπζο, είλαη ζηηο 18 Οθηοβξίλπ 2248 (HIP 7819). Σν θα ηηκεκνλ παλαεξέηε απφ κείε ηνπ Ωξίσο λα, ζηηφνθε θαη αζηαθηή ηνπ ηηαλ αξκεηά δηζθνε απφ ηηηηηο απφ εσο γη’ απηφ θα ηη απέηε δπλαή.

Αξόπμηζη Αςγούζηος ζηνν Πάπνονα: Μείε ηνπ Ωξίσο λα ζυκκεηείραλ θαη ζηελ έμφκεζε γηα παλαηήξεο πνπ είαβε ρυζα ζηηλ Πάξσο λα και αθηκίηε ηε λέα Σεί ηέε ζηηο 2423/8.

6^ο Πανελλήνιο Συνέδπιο Δπαζηηερσικήρ Αζηπνομίαιρ ζηνν Αλεξάνδποπολη: Γπλακηηή παζνπζία ηνπ ζυι νγνπ και, Ωξίσο λα, ζην 6^ο Π.Σ.Δ.Α. πνπ πζαγκαηιοπηηήζεθε ζηελ Αηεμαδύκνπε. Πνιία απφ ηα κείε και (πάσο απφ 20) θαηθέζε λα παλαβξεζοχλ θα λα παλαηηνπζήζνπλ ην ζυλέδξην αηία ζυηπδαίν οφν επηημα επίεο νη ζυι ηηα 4 κηεο πνπ παζνπζηήζεθα και επηηρία θαζσο θαη ην ρυζο εθεκείηη ηνπ Ωξίσο λα και αθηέο εκφπρε θαη poster κε δηάξεηο 200709, αζηεκθνηηηε, βιβλία αζηζηνλκίαο θαη εκένη οφηα.

Σην ζυλέδξην ηεο Αηεμαδύκνπε έο πάξεθε επίεο απφ ηελ ζυλάιηεο ηολ εκένη οψο ηολ είηηηηα αζηζηνλκηηηη ζυκαηέσο, επαφθαο γηα ηη πηηνο ζυι νγνο και δηνύαλσηη ηο 7

θαηλθαλειό», ην ρξνληθοδηάζηεκα κειαμ δρν δηωδνρθηβλ εθξήμεο λ ελφο αζ ηέξα αλέξρεηαζε πνι έο θαηηληάδε ή ρη ηάδε ρξφλθα, ν θχθην δεηαδ ή ηολ εθξήμεο λ έρεη δηάξζεηα πνι χ κεγάιε γηαηα κέηε αηηαλ ζξππλ πνι ηημίζε, κε απηηεί εζκα λα απνπζ ηάδνπλ ηξ ηνξθηέο θαηαγξαθέο δρν ή πεξίξ ζφρεζο λ εθξήμεο λ πνπ λα αην ζνχλ ηνλ ίδην αζ ηέξα.

Μία άιιε θαηεγνξία θαηηθαλπλ είλαη νη «λάιηη θαηηθαλειό» (dwarf novae). Πέφθεηηα νπζ ηαξήηα γηα έλα είδνο θαηαηη ζέκηθηλ κειαβη εηπλ κε θάζεηο εζε κίαο πνπ ελα ιάζε νληαθε θάζεηο κεγάι εο ιακπέφεηαο θαηά εκηεξνδηηφ ηέξοπ. Ζ κέγηηε ιακπέφεηα ηολ λάιηο λ θαηηθαλπλ δελ πεξεβαίλεην 200πν άζην ηεο εη άξηηεο. Σνπ άξηηηλ δρν ζεο ξεηηθέο πνζνζ έγγίζεηο έρνπλ αλαπηρξεί γηα ηελ εζκελεία ηπο: ην κνληέο ν αζ ηάζε ηαο δίζηοπ θαη ην κνληέο ν αλκκαί εο κειαηηάο κάδαο. Τπνδηαγνχληα ζπλίζσο ζε ηέξο ηαηηπο πνπ θέξνπλ ηα νλφοκα ηά άξηεο λ λάιηο λ θαηηθαλπλ: Υ Γηδκςλ, Ζ Κακει νπαξάδε οο θαη ΣΜεγάι εο Αξηηη.

Ο V803 Κεληαχξνπ ζπληξία κηα ζεκακηηηά κροξί ηή πεξίηεζε, εθφζνλ ζεο ξεηηαφηθα ηα ηα δρν κεί ε ηηπ ζπζήκαηο είλα ηεπνί λάιηη. Σν πσο ε ζπκπεξίηεζε έλφο ζπζήκαηο ηάο ν δηαηηξεηηα φπφ α ηα είδε θαηηθαλπλ κηηάδε ηε εθείλε έλφο λάιηηπ θαηηθαλπλ, ζπληηά κηα πεφθη εζε γηα ηε ζεο ξεηηηή πζνζ έγγηξε ηολ θαηηθαλπλ. Βέβαηα ν V803 Κεληαχξνπ απηηεί εη ηνλ ηαηηρξελ λάιηπ θαηηθαλπλ, κε εθξήκεηο θάζε 23 ψξο. Σν «ζεφφ» απηαφ απηηεί εη ην άιην άξηη ηολ πεξίηεο λ ρηηάδ ηεπλ κειαμ δηαδρθηβλ εθξήμεο λ ηολ θη αζ ηηβλ θαηηθαλπλ.

Σεί ν νη «θαηηθαλειό αηηίο λ Υ» είλαη δηηά ζπζήκαηα πνπ δελ πεξη ακβάλνπλ θαλ έλα ιεπθό λάιη. Απηη νχληα, φσο θα ηη πνι έο άι εο πεγέο αηηίο λ Υ ζηηλ νπζαλ, απφ έλα αζ ηέξα ηεο θξηο αηην νπζίαο θαη ά αζ ηέξα λειξνίο λ ή κηα καξε ηξηα. Σε ηέηηα ζπζήκαηα ε ηξκαηηηή βαξχηεηα ηηπ ζπκπαγχο κεί νπο ζπκπεηδε ηάο ν πνι χ ην πηηηφ πνπ πζνζ πίηηεη ζηηλ δίζηο πζνζ απηίεο ο απφ ηνλ αζ ηέξα κηηο αηην νπζίαο, ψξε απηο ζεο κεία ηεηε ζε ζεο κηηά ζε εο εθαηκκπίο λ βαζκπλ θαηεπείκεηα αηηίεο Υ. Οη εθξήκεηο ηολ θαηηθαλπλ αηηίο λ Υ ζπληηηηλ απι ά γεγνφα ηξνπδνζία ηηπ δίζηοπ (ή θα ηεο επηθάιεια ηηπ ζπκπαγχο ζπκαηο ζηελ πεξίηεζε ηηπ αζ ηέξα λειξνίο λ) κε κεγάι εο πνζ φρεηο πη ηηχ. Γελ ζεκηηεηαφ ηε κεία ζεο ζεο κηηά ζε εο κεία λειηηέζεκε. Ζ δηάξζεηα ηεο αλακπήο έλφο κείζνπ θαηηθαλπλ ο αηηίο λ Υ είλα ηαξέθε κεγάι ε, θζά ληηαοί ζο θα ηη ηα έηηα

Δίλα η ηηπλ πη ηέσο θαλ εζφ θαη θαηαλεφ πσο νη θαηηθαλειό αζ ηέρεο απηη νχλ έλα εμαηξηηηά ελδηαθέξνλ αηηηεί κελ κεί έηε γηα ηηπο επηηηή κνζ ζην νπνίνο ζπκβάι νπλ βέβαηα θα ηη εζαζ ηηηρλεο κε ηηπαξα ηεξέηε ηεηο ηηπο. Οη κεραηηξκί πνπ πζνθαι νχλ ηηο δηηαφ ζεο εο είλα ηη ηέσο ο θαηαλεφ ο αθκα θαη ζ ηέρεα θαη ηα ηηηηηηλ ι φγν αλακέιεια γίηε ηηηηηηε κεί έηε ηα επφκελα ρξφλθα.

Πεγή: el.wikipedia.org

Και ακηηηεο Σηακάηεο

Αζ ηπο κνκηά γεγνάηα δνμήνο

<u>ΟΚΣΩΒΡΙΟΣ</u>		<u>ΝΟΑΜΒΡΙΟΣ</u>	
18 Νέα Σεηί λε	ΘΔΣΗ ΠΛΑΝΗΣΩΝ ΠΛΑΝΖΣΕΣ – ΑΣΤΔΡΗΜΟΣ ΦΑΗΝΟΜΑΝΟ ΜΑΓΔΘΟΣ	2 Παλζέι ε λνο	ΘΔΣΗ ΠΛΑΝΗΣΩΝ ΠΛΑΝΖΣΕΣ – ΑΣΤΔΡΗΜΟΣ ΦΑΗΝΟΜΑΝΟ ΜΑΓΔΘΟΣ
21 Αποφξπζε Αηηάξε απφ ηελ Σεηί λε	Άξεο – Καξθηί λνο (0,6 mag)	5 1ν κέγηη ηη Δηήζ ηπο Βξνρήο Γηηηηηηο λ (Σαπζίδεο κε αηηηλ βνι ν ζεο κεί ζηηλ αζ ηεξέ κφ ηηπ Σαχξνπ) κε ζπρλοφεηα 10/ψξα (3/10-24/11)	Άξεο – Καξθηί λνο (0,2 mag)
21 Μέγη ηη Δηήζ ηπο Βξνρήο Γηηηηηο λ (Ωξηη λίδεο κε αηηηλ βοι ν ζεο κεί ι γν αλαηηη ή α ηηπ Ωξίο λ) κε ζπρλοφεηα 25/ψξα (16/10-27/10)	Αθ ξνδίτε - Παξζέ λνο (-3,9 mag)	8 Σεηεπαιί ν Σέηαξ ηη	Αθ ξνδίτε – Επφφ (-3,9 mag)
	Γίοο – Αηηφθεξο ο (-2,6 mag)		Γίοο – Αηηφθεξο ο (-2,4 mag)
25 (03.00) Υεηεξί ηη ψξα (-1σ)	Δζκήο – Παξζέ λνο (-0,5 mag)	12 2ν κέγη ηη «Σαπζίδεο λ»	Δζκήο – Επφφ ζε αλψτεξε ζχλδν ζηηη 5/11
26 Πξψην Σέηαξ ηη Σεηί λε	Κξφλνο – Παξζέ λνο (1,1 mag)	16 Νέα Σεηί λε	Κξφλνο – Παξζέ λνο (1,1 mag)
		24 Πξψην Σέηαξ ηη Σεηί λε	

Πρόζθαα αζηπονομικά νέα

- Σν πξφογακκα PRODEX ηεο ESA παζνπζηάξθεθε γηα πξψγε θνξά ζηελ ειειηηή επηζεεκηηή θνηλφγεηα θαθά ηελ δεξάθεηα ηνπ 9^η ειειηηνχ αζηζνλνκηθνχ ζπλεδξίνπ. Πξφθεηηαγεηακία ζπλεγαζία ηεο ESA κε ηζηηηηα θαηπαλεπηζήκηα ρξνπ πνπ επηέγεηε ηδηαθε ζθνπ λα ζπγελεηξνζνχλ πφξηηαηη ηφφγεα δεξάθεηα πεηζακηα θαη project ηεο Ζ ρψαο και ζπκθεξέρεη ζε απηή ηελ θίλεζε απφ ηλ Ννέκβξη ηνπ 2008.

1/10/09 www.sci.esa.int

- Ζ γαι ηηή εζληήεηα ηνπ δεηζήκηαο CNES, ζε ζπλεγαζία κε ηελ ESA αλαθαίρεη ην πξψην πηαλήε εηηφθνηπ εηαθνχ και ζπζηήκηαο πνπ κηάδεηφφν κε ηελ Γε. Με κάδα κειαμ ηεο Γεο θαηηοι γγαληαζ λ αεξίοι πιαεηπλ, ππθλοηεηα ίε κε 5.5 g/cm³ (δειαδ ή πεξίπν φρν ηεο Γεο) θαη δεάκεξν ηηφφξν απφ ηελ κίη ηνπ πιαήε και ηο CoRoT-7b, φπσο νλνκάδεηα δε ζε λέα ψξεζε ζηελ παξαηήξεζε ηοι εμςηεαθπλ πιαεηπλ.

16/9/09 www.sci.esa.int

- Σν θηφδνμ project ηεο NASA LCROSS ν ην ηεξψεθε. Ο νκπλκκο δνξπφφνο πνπ εθηνμεθε ζηηο 8/6 κειά απφ έλα ηαμίδι 113 εκεξπλ πξνζέθεη ζην λφηην ηνπ ηεο θαηαξή ζηηο 10 θαηαξάθνηηαο ηα γεγλφκαηα ηη θαηκεηά ηελ πξφθθξνπζε γηα 4 επηά θαη κειά απφ έλα αθφκα επηφ μαλαηηπεζε δεκηεξπληαο θαη δεηεξν θξαηήξα. Όπσο επεηα, άηηα παξαηεξεήζεηα θαρψο θαηεξά ηηηελο αζηζνλνκηκη παξαηήξεζα λ θαηηηοδχν εθξήκεηο, κηηπο νπνίηπο ζα ζπλεγαζηεί ε NASA ζε κία πξνζάθεηα λα εληνπίεηελεξφ ζηελ Σεηήλε. Έλα απφ απηά είηα ην δεξά κεια ην Smart-1 ηεο ESA ην νπνίην έδεζε λ έεο θοηηαθίεο απφ ηνπο θξαηήξεο ζε πνιχ πεηή αλάηεθε θαρψο απφζηαζε ηνπ απφ ην λφηηο πφν ηεο ζεηήλεο ηηηαλ κφλ 500 km.

10/10/09 www.nasa.gov

- Ζ Γε κνξεί λα εκεξέηε ηέλε ηη επηηηήκλεο ηεο NASA. Παίξνληαο αθηεξέεηεο κειηζέεο φρνλ αθνξά ηελ θίλεζε ηνπ αζηεξνειδύ Aporhis -ηο κέγεζνο ηνπ νπνίηο αγγίδεη ηα δεηηζή γηηεδα πνδνζθαίξν-ε αζηηθή εθίκεζε γηα πξφθθξνπζε ηνπ οέγεηε 2.5% έγεηε 1 ζηηο 45000 θαηαξνηεξα 4 ζην εθαηηκκχξην. Σηηο 13/4/36 ην ηηηα παξαηεξεζείε πηηθνλνκηή πξνζέηεζε αζηεξοειδύ κε απφζηαζε κφηο 29450 km απφ ηελ Γε, αζηζκφο ξεθφξ!

7/10/09 www.jpl.nasa.gov/asteroidwatch

- Οη κηαηηεξεο επηδέο γηα εμσγήηε δεηή έξνληα ηα απφ ην λ δνξπφφν ηνπ Γηα, Δξψπε. Νέο κει έηεο έρνλ δειέηε ηη ζπγεθθίκελν θεγγάξηηαξεηε ζρεδφλ δεη αζηηκνφ φηεηα λεξνχ ζε πγίη κνξθή απφ φηη ηελ Γε. Παξφ ηηο λεξφ απηε είηα ηη αθηέκην θάηη απφ πάγνπο, γεγλφ πνπ ην εκπνδίεη λα έξζεζε επαθή κε ην νμγφλ ηεο αηηαθθαηα, ε ζπλεηεο αλαδφκεζε ηεο επηθάλεηαο ηνπ θεγγάξηηα εηηηκάηη φηη ζα νδεγήζεη ζηελ νμγφλζε ηνπ ζε ηίγα εθαηηκκχξηα ρφφηα. Όξνλ ακνξά ηη παξφλ, ηη πνξνζηηηηηηηηη ηεο Δξψπεο δελ επαξή γηα αλαεξφβηα φηη.

13/10/09 www.cosmosmagazine.com